

1 PEETOOROO

Peetooroofa indaarú ákara rúmannimu úfafa.

1 ¹Qinée Peetooroosa Ánutuna ásauku mundírafa Yísufa narí faiqi námukiqari maa-maqánasaa diqiqámaqai fasiqausa maa-ufána ínni ákara rúmannimaqaidaqa.

Ínnee Ánutufa ínni rusandeesámumasee qumároo fasiqa anaaseesa máriafanoo. Ínnee maaqóoqari asaquíakida Isaraee máqa maaqakiqari daráanimáfusa Poontusa máqa maaqaki fusá faqa Karatia máqa maaqaki fusá faqa Kapadoosia máqasaa fusá faqa Asia máqasaa fusá faqa Pitinia máqa maaqaki fusá faqa ínni aiqámausa maa-akarána rúmannimaqaidaqa. ²Maasá qíkoofa Ánutufa maqee maa-karí narí íaninnanara iriséenoo ínni rusandeesámumaqoosa máriafanoo. Sía fífaufau rusandeesámuinau.

Ásauku mundírana Yísuna fidíkannai findaukárausaikiaqeera faqa Yísuna ufara eedóo qímasee mi-maú fuaqéera faqa Yísuna maraqunannái káaqa andeeqára fasiqa anaasee kámmafi máriaqeera ínni rusandeesámumasee máranau. Ánutuna áfaarirafa faqa asooárana faqa ínni naundurái qumbiqáfinoo irairaámmínoo máriani.

Náaru kambíqaaninna ainainara asasammásee áfeesiranara qídanoo.

³Karaambáiqá Yísufa Ánutuna ásauku mundírana ákoonara Ánutunara maasá aiqámausa dúfi dúfi qímamaqaidaqa. Maasá áaqarana ákiaqara nífauarafa firaafá márinara narí ásauku mundírafa kúqiranakiqari fíndifínoo fúkasaa ánaaqi kámmafi márirana maasá paqúrimma qíminau. Náaru kambíqaaninnanara maqee asasíqa dóo mi-mariráfa maasá qumbiqáqímaqaidanoo. ⁴Ámiqi Ámiqira ainaina Ánutufa narí áiku ásauku maasáree qímasee innaarúnai rafáaqafímari ainaina maasá miná márararee qídaqa maasá minásaa kai qífu mundúsee fídaqa. Mi-amiqi amiqira ainaináusa Ánutufa ínniara innaarúnai quqáqaqee rakísidanoo

sía putaa ímariqoo sía náuraanaiki máriqoo sía taikéemariqoo máridanoo ínniara rakísidanoo. ⁵Mi-ainaináusa ínnindi máridanoo Ánutuna afeeka fannoo ínneeqa Yísuna mandaaqáranannai ínni faqa mara afeedammá nímaqée maríasa mi-ainaináusa ínnindi máridanoo. Ínnee taikáinna áukuana innaarúnai fíndifi óoru fíranara áfeesara maríafanoo Ánutuna afeeka fannoo ínnisaa rakísidanoo.

⁶Máa maqee mária kamuqoo óosana óosana ínni nimanírafa aupúrarafa márianno (Ánutufa qínanoo márianno) minára ínnee káqi kaaqóo nóori runíranaki márifaranoo. Mi-nimanira ainainnásara iriséeqa asasiaqa. ⁷Mi-nimanira ainaináusa ínni Yísuna saqárikirana nimanídanoo ánoonaikinoo márianifeera koorooídanoo. Faiqí maamaqánasaa máriasa kóora mifá ínaaqianna kásooqaqee taikéemari ainainafa qumáreeqa idáki quqásee tasírisiri másaida apaapú aiqáma uqanna áiqarée márifanoo narí idaaqírafa kai suqúfifaqa dóo minára ámiqirane qídaqa. Dóo ínniara Ánutufa miqíkai ínoo nimaníranaki quqéemarinara ínni Yísuna saqárikirafa sabéenara foora márianifeera ínni idákiara foora nimanídanoo. Ínni Yísuna saqárikirana minimaniránaki fíqa afeekaíkiqa márinafa sía fífau kóora munnimma ínaaqianna taikée mari ainainna kíkiqa úsirafau máriannoofau káqa uqanna úriqarara ainaina márianno. Ínnee Yísuna saqárikirana afeekaíkiqa márifanoo ásauku mundírafa Yísufa innaarúnaindari koorooínni faasaana ínnee amooqíra ufa faqa aréenarafa faqa uqéerarana faqa mi-karí níminaqa máreefaranoo.

⁸Ínnee sía Yísuna qáfoosa káqi nímuqusí marífaqa minára ríriaasa. Ínnee sía Yísuna qáfoosa káqi ínneeqa írirafa minásaa rusímariasa máriafanoo miná ufamau fífiaasa. Miqímarianara ínnee firaqóo káqa aréenarana námufaqa asasímariafanoo. Mi-asasiránara faiqí sía amana minára ufa qifáranoo úriqararafa máridanoo. ⁹Sía fífau asasídaqa máriafanoo Ínnee ínneeqa Yísuna saqárikirana ánoona ínni nimana qumáreeqeenoo innaarúnai asumu máriranaki quqáranara asasídaqa máriafanoo.

¹⁰Óoqai Ánutuna tamummáqara fasiqauqa máa ínni nimana asumu máriranaki mara quqáaninnanara irisée firaqóo ámiqimasee queeqáaeqamásee randáqau. Misáuqa káqi tamummaqasée kásooqaqee Ánutufa misá mandáinaina minnínisee ámiqi ámiqira afeeka innaarúnai márefandínni ainaina káqi nímiannanara óonumafi irisée ákara rúmasee mi-ufána ánoonara randáqau. ¹¹Misá Ánutunara yáiree fee miqíannoo fee náqimasai fanoo fee miqíannoo fee yá fasiqanannái fee miqíannoo fee qímasee randáidaqa óonumafi íriqau. Ásauku mundírana maraquna fannoo mi-tamummaqara fasiqáusa náakufufaqa máa maqee ákuanara faqa ásauku mundírafa firaa aupurarana máraaninnanara faqa miná taikáranaki firaa areenarana máraaninnanara faqa akooroomásee

ákara ríqau. Óoqai sía kambíqoo kamuqoo ákara rúmasoofanoo máridanoo.

¹²Ánutufa sía mi-tamummaqara fasiqáusa máru kamuqoorau qímannimianau. Maa maqee mária kamuqoora ínniara qímannimufaqa irisée ákara rúmaqoofa máridanoo. Mi-tamummaqara fasiqáusa minára írídaqa aináiniqau. Misá máa maqee ínee írimaría anoona ufanara minára qímasee ákara ríqau. Mi-anonufána tamummáqara fasiqauqa óoqai ákara rúmaqoofa dóo máa maqee mária aukuana ámiqira fasaasa ufa Yísunara qímannimimariasa dóo qímannimisaafaqa írimariafanoo. Ánutuna náaquqara maraquna fannoo dadaaqifaqa ínni maqúsa maqúsa máriasa daráanimámbifaqa qímannimiafaqa írimariafanoo. Tamummáqara fasiqauqa óoqai ákara rúmaqoo ánoona ufausa miná maqee írimariafanoo innaarunaindaraa qángirooqqa mi-ufána misá íríafanoo íríaqaa kai ímarifaqa fíraaqóo Ánutufa Yísuna maa-maqánasaa arusée áfiqoonara randáidaqa. Maasá faqa maa-maqánasaa márúnausa faqa sía mi-ainainnána amana márídaqa.

Yísuna ufamau fímariasa káaqa andeeqásee máriaqa.

¹³Ínneeqa nitikúrakinaa írirana deedaqammásee máriaqa. Ásauku mundírafa Yísufa koorooínna aukuanna ámiqi ámiqirana nímiannoo. Ínneeqa naundurái írirana mi-amiqi amiqiránasaa mundúqaraasamáseeqa márídaqa rakísidaqa aumarídaqa máriaqa. ¹⁴⁻¹⁵Ínee Ánutuna ufara eedóo kai qímasee qumáraqa. Óoqai ínee aamína máru kamusaqa márídaqa mandá nídímaru ainainna sía maqee kámu káfáa miná mara ootúpaaqa, ínee aiqáma márirana andeeqásee máriaqa, Ánutufa ínni náarée marífa káaqa andeeqárafa máridanoo mifá indée kai íqa káaqa andeeáqa máriaqa. ¹⁶Óoqeenáa Ánutuna tamummáqarau ufa minára maaqímminoo máridanoo.

Ánutufa qínoo qínée káaqa andeeqárausa márídaqara qíqa ínee faqa miqí kai másee káaqa andeeqárausaikida máríaqa.

Tamummáqarau ufa miqíminoo márúfaqa ákara rúmaqoofa máridanoo.

¹⁷Ánutufa faiqí ánaasee aiqámausa írirana qáfee marífa máridanoo. Sía mandá írirana iriséenoo moó dádaaqammámaqeenoo moó fíraaqóo mandáikamamaqaidanoo nári máraana amana kái andeeqásee nímidanoo. Miqí marí Ánutunara innaaru qídaqa maasá qíkoo fee qídaqa máa máriaqoo nóori runúsee márídaqa áaqaranara rufíaidaqa máriaqa. ¹⁸Ínni níkeekú níkaakú fífau fáafau mandírirana maqéeuna minakínaana ínni idukúsee maréeqee quqásainara miná ákiaqara fíraa ainaina máridanoo ínee írimariafanoo. Mi-feefauriráfa sía kóora siruáa miqírafa máridanoo mifá taikée marífa máridanoo. ¹⁹Ínni

idukírana ákiaqara feefaurú firaafá fíqararafa ásauku mundírana fidíka máridanoo. Sía teeroo námuana fáina káaqa ámiqirana Ánutuna aandáu tatúfimaruna fooqána ámiqirana miná kúqiranannai maasá idukínau. Maasá nikeekú nikaakú mandíriranakinaana idukínau. ²⁰Óoqai indaarú Ánutufa sía maa-maqa maaqána áuqiraqoo ásauku mundírana káqi útaaqama nímaqaqoofanoo márinoo máa maqee taikára kámu maasáki dóo kooroo ínoo maasára aunírira saqarisaa kúqufanoo ²¹Ánutufa miná kúqiranakinaana uqéreeqeenoo aréenaranaki quqánau. Ínnee minánnai Yísunannai Ánutunasaa mundíqa máriafanoo kafáa minánnai kai ínneeqa írirana minásaa rusírana faqa náaru innaarúnai kambíqaaninna ainainara nídírana faqa minásaa ootúpanoo márídanoo.

²²Maqee ínnee Ánutuna ánoona ufa irisée máraafanoo mi-ufánannai ínni nínukama findaukámaseenoo. Ínnee ínneeqa niqóónausa mi-ufána írimariasara kúqaa nímuqusidanoo nídímarifaqa minára kaifáa qinée qímannimidaqa ínneeqa nímuqusa óokiqari nóori kándamasee naríara naríara nímuqusidanoo nídiani. ²³Ánutuna ákarakinaa ufa fannoo óoqai káqi márufa maqee márifa náaru náaru káqi márianinafa ínnee minánnai kafáa óorudupi máfi kafáa fúkasaa ánaaqi kámmafi máriafanoo. Sía maaqóo kúqimaria níkoona faiqi námu máriafanoo, Ánutuna kásimari ákarakinaa ufannái náaru náaru márianinna níkoona faiqi kámmafi fúkasaa ánaaqi kámmambi máriafanoo. ²⁴Óoqeenáa tamummaqara fasiqa miná ákara maaqímminoo márufa márídanoo.

Aiqáma faiqí faiqi taatuqée andanda miqírausa máriafanoo, taatuqée andanda qúsau aadánusifanoo áfufeenaarirafa kakasídanoo. Faiqí aréenarafa miqíminoo márídanoo.

²⁵Ánutuna karaambáiqá ufa fannoo sía miqínnoo márídanoo náaru náaru máriannoo.

Mi-tamummaqara fasiqána ufa miqínnoo márifaqa qinée Peetooroosa minára maaqí qídaqa.

Mi-amiqira fasaasa ufáfa náaru náaru márira úfa márídanoo miná qímannimariafaqa írimariafanoo. Tamummáqara fasiqana ufa miqíminoo márídanoo.

Ánutuna ufa náamma anoona miqírafa márínara miná náqafuaqa.

2 ¹Ínnee minára iriséeqa ínneeqa mandóosana aiqáma fatíka áqusaqa. Únnaqira ufa faqa níkaru qímasee máree maríana faqa qaaraikímari ufana faqa naríara naríara rairaiqímaria ufana faqa aasaandaana qímaria ufana faqa faiqí ánaasee níqimaria ufana faqa mi-ufáusa sía maqee kámu ínniki máriani. ²Fúka faiqi anaqíara foora náamma anoona kái náidanoo ínnee faqa miqíkai íqa fúka faiqi ánaqíara foora Ánutuna andeeqára ufa náamma anoonara fooqána

minára kai káaqa ruaqa. Miná naqá fifi íqa innooqéera foora íqa asumu máriranaki óonuree márifaranoo. ³Miqíqa karaambáiqinnai óonuree miná aaqá máriaqa. Ínnee karaambáiqá ámiqi ámiqirana dóo námasee qáfee maríafanoo adífaa ídanoo dadaaqírafa máridanoo.

⁴Faiqí faiqí misá Ánutuna amaana máqa usakée maru faakánara foora Yísunara níkoqoofaqa aunírinasaa arusée minnísaqau. Minnísoofanoo Ánutufa qáfamaseenoo qinéé óoqai maa-faakannára qútaaqamáqaafannana idaaqírafa máridanoo fee qímaseenoo maraséenoo amaana máqa usakáraree qímaseenoo marasée kafáa rakíqanau. ⁵Ínneeqa eedóo qímasee Ánutuna ásaukuki ínneeqa nifaaqa quqásaifanoo faakána námufaqa rakíqasee usakásainanoo faiqí naunduráki ánoona amaana maqa kambíqaani. Kambíqainaqa ínnee minakí Ánutuna aanáiqikirusaikamambi márifaranoo. Máridaqa Ánutuna áidirana tatúfirana suqá ámidara foora ámiqira írirana márirana amooqírana ámifaranoo. Ásauku mundírana Yísunannai miqífaranoo. ⁶Óoqeenáa tamummaqara fasiqa moó fannoo faakánara maaqí qímasee ákara rúmaqoofa máridanoo.

Qinéé Ánutusa rusandeesámumasee útaaqamámaqaafanna faakana idaaqírana maraséeqa Isaraee máqasaa óosanarasée rakíqeeqa. Yá fasiqa anaasee fee irisée miná saqárikinafa sía kadíqaannoo ánoonaikiannoo.

Tamummáqara fasiqa ufa miqínnoo máridanoo.

⁷Ínnee Yísuna saqáriki máriasa óo Ánutuna faakána ámiqira qóonda fee qínausa máriafanoo. Sía Yísuna saqáriki máriasa Ánutuna tamummáqara fasiqa ínniara maaqí qídanoo.

Ínnee máaqa usakáidaqa mandá faakanee qímasee maréeqee áqusoofanoo fíqumaree kafáa ámiqira faakana úriqararafai kámmambi máridanoo.

⁸Óoqeenáa tamummaqara fasiqa ákra moó maaqímminoo máridanoo.

Maa-faakanásaa faiqí moómoosa níku qámaki sáamurifaranoo Mi-saqarífa misá níku ámanniminaqa sáamurifaranoo.

Tamummáqarausa ufa miqímminoo máridanoo. Minára moómoosa Ánutuna ufa irisée sía mároonara níku ámaki sáamuriqau. Ánutufa misára mi-iriránasaa sáamurifandiafoo qímaqoona miqíqau.

⁹Ínnee sía miqí máriasa máriafanoo. Ínnee Ánutufa rusandeesámumasee máree máriasa máriafanoo. Ínnee karaambáiqá Ánutuna úriqararana aanáiqiki máriasa. Ínnee náaduma káaqa andeeqára máqanna máriafanoo. Ínnee Ánutuna narí máqannaasa máriafanoo. Mifá ínni asukunakínaana náaramasee maréeqee narí idaaqíra káaqa qára ándeeqaranaki ínni quqásaiifaqa máriafanoo. Sía fifau minakí mara quqéenoó ínnee Ánutuna idaaqíra afeeka ainaina ímariánara

aiqámausa nífusaa koorooiaqée qímaseenoo ínni mara narí káaqa qára ándeeqaranaki quqáidanoo. ¹⁰Óoqai sía Ánutuna máqannaasa márusa maqee mináindi máriafanoo. Óoqai ínnee Ánutufa maasá qífauaranara qífauaranara qimudáoo qíranara ínnee sía írimariafanoo maqee ínnee miná máraafanoo ínni faqa kukéeqafinoo qumeé máridanoo.

Ínnee asaqíraafaira foora márídaqa sía mandóosana máraaqa.

¹¹Óo qiní qíqoondiuqa, qinée Péetooroosa qeeqá qímuqusa óokiqari naamúa qídaqa. Ínnee Yísunara írimariasa maa-maqa maaqánaki márídaqa ánaamuruara foora asaqíraafaira foora máriafanoo. Miqíqa márídaqa maaqóo faiqí faiqí mandá nídímarí ainainafa ínniara qiní máraaqee qínaqa sía eedóo qímasee miná máraaqa. Mi-manda ainaináusa ínni maraquna árimarifa márídanoo ínnee moo máqannaasara foora máriafanoo sía máraaqa. ¹²Ínnee aamína máqannaaki nídaqa márídaqa ínneeqa nírana márírana ámiqímasee nífaqa misá ínniara mandóosana máreemariasee qímasee ínni nín-dafeeqa óo ámiqímasee maríasa qímasee misá faqa quandáfi Ánutuna amooqíqa Yísufa innaarúnaindari qumuráinaqa amooqífáranoo.

¹³⁻¹⁴Qinée Peetooroosa maanára faqa qímánnimídaqa. Maqásaa kaamána firaa uriqararafa faqa máaqa máaqa úriqararausa faqa karaambáiqá Ánutufa misá quqánau, mandóosana máreemariasa nárífaqa íriaqeera faqa ámiqira óosana máree marísa nimooqíra ufa nímiaqeera faqa mi-uriqararáusa karaambáiqá maqásaa quqánau. Ínnee ínneeqara innaarúnai karaambáiqá faiqí námú márídee qímasee aiqáma maqásaa fasiqa anaaseesaa rakísi maríasa uréeqa márídaqa misá ufara eedóo kai qiaqa.

¹⁵Fúrufari maríasa ínni Yísuna ufa írimariasa minára mandá dapi ufa ínni ními-faqa sía áanooqirana náríranannai rafáaqafuaqa. Ánutufa ínniara ínneeqa ámiqira níra máríranannai mi-furufarirána qiqánuasa ufa rafáaqafuaqeera qídanoo. ¹⁶Ínnee mandáinainaki rumbára fasiqara foora sía nuaqa mandáinainakiqari idukíra fasiqara foora káqi nifaaqa quqásee andeeqára óosanaki asasída fuaqa. Sía ínniqa mandóosana kaifáa máraaqee qímaseenoo únna qímasee faiqí ánaasee nífusaa máfi rafáaqafusee mandóosanakiqari idukírafara foora nuaqa. Ánutuna rumbára fasiqa naanna rámasee káqi nuaqa. ¹⁷Ínnee sía aiqámausara qiní qimana fée qímasee fúrufariaqa, aiqámausa nári úriqararana amanasáa miná áfusaa rufíaaqa. Aiqáma Yísuna ufa írimariasa niqoónausa Yísuna ufa írimariasara nímuqusinoo nídiani. Ínnee Ánutunara náaquqaani. Kaamána firaa uriqararanara faqa náaquqaani.

Ínnee Yísuna aanna rámaseeqa aupúrarana ními-faqa káqi máraaqa.

¹⁸Qinée Péetooroosa kafáa qímánnimídaqa. Ínnee maqásaa feefaurúra aináini maríasa ínni rakísimariasa ufara eedóo qímaseeqa misá uréeqa

máridaqa misára náaquqamasee andeeqáseeqa misá ufamau fuaqa. Sía reendeéni maría rakísirausara kai miqífaqa ánoo qímarinausara faqa miqí kai iaqa. ¹⁹Ínnee miqífanoo Ánutuna eedóo qira ufa ínnisaa máriannoo. Ínni rakísirausa fífaú ánoomasee ínni náriqee ummaara nímiqee ífaqa ínnee ínneeqara Ánutuna íriranamau fída fee qímasee reendeéniqa. Reendeénifanoo Ánutufa ínni ámiqi ámiqimmannimaqaani.

²⁰⁻²¹Ínnee mandóosana máraifanoo ínni rakísirausa miná ákiqara náriifaqa reendeenámasee máraifanoo Ánutufa mi-reendeenirána ákiqara sía ínni nímiannoo ínniqa mandóosana ákiqara máridanoo. Ínnee ámiqimasee márifanoo ínni rakísirausa fífaú náriifaqa fífimmandee máraifanoo Ánutufa ínniara eedóo qíannoo. Fífaú náriirana fífimmandee márainnana minára kai Ánutufa ínni nárameeqeenoo narí ufa írimariasaki quqéeno. Ásauku mundírafa narí kai fífaú aupúrarana ínniara máranau. Yísufa fífaú aupúrarana máranau. Dóo ínnee miná áfaqamareeqa miná aanna rámasee miqífaqa. ²²Mifá sía moo mándoosana máranau. Sía moo únna ufa miná áfaurusaa márinau. ²³Misá áqurara ufa ámufanoo sía mifá quandáfi miná ákiqara nári níminau. Misá aupúrarana miná apatasáa quqóofanoo sía mifá misá ánoo ufa níminau káqi narí írirana Ánutunasaa andeeqára ufa nímirunasaa narí írirana quqásee kúqinai. ²⁴Ásauku mundírafa narí kai maasá mandáinaina áaqarana narí apatasáa mara quqáseenoo dóo aunírira saqarisaa kúqirana máree finau. Maasá kúqirausara foora sía mandóosana máraaqeera kúqinai, ámiqira óosana kúqiara foora iqá márida máraaqeera kúqinai. Miná afaaqa atekáqoonannai maasá daundurá úninoo máridanoo. ²⁵Ínnee sipsípa aandáura foora fúrufariqa auífaqa nuafanoo dóo maqee Ánutufa ínni nimanasáa rakísimari finnai ínni aandáura foora rakísimari finnai quqásaiifaqa miná áfaqee fímariafanoo.

Nínaaqmaakara qínoo nifaaqmaakára qínoo.

3 ¹⁻³Qinée Peetooroosa aináini maríasara nári rakísirausa uréeaqa máriaqee qúnnana ínnee faiqí nínaaqmaka faqa miqí kai íqa ínneeqa nifaaqmaakará eedóo qímasee uréeqarusaikamambi máriaqa. Ínnee miqífaqa ínni nifaaqmaaká akaqáusa Ánutuna ufara sía fee qímariasaa máridaqa sía ínni ufa fannoo misá dadaaqíannoo ínni andeeqára márirafá kai uqannífiqaannoo. Ínnee ínneeqa nifaaqmaaka faqa máridaqa andeeqára márirana marasée nóori kándamasee márirana faqa máriifaqa misá nári nífunnai ínni andeeqárana qáfeefaranoo. Sía afaaqa áuqimari ainainnara irisée afaaqa ámiqi ámiqiaqa, ákiqaki afaaqa áuqimariannana faqa afaaqa áuqimaria óondana faqa síarara faqa qamunnara faqa sía mináqara irisée nifaaqa ámiqi ámiqiaqa.

⁴Ínni nifaaqa ámiqi ámiqirafa ínniqa nímuqusa óokiqari ámiqira márirara márirafa minánnoo kai nifaaqa ámiqi ámiqiani. Ínni nifaaqa

mári inánoo asooqáqaaninafa máridanoo, físoo físoomasee kásooqaqee aqumuríra óosana fannoo mifá sía asooqáqee maríafa máridanoo minánnai kai mara nifaaqa áuquaqa. Mi-oosannáfa Ánutuna áfusaa ámiqira oonda uqanna máridanoo. ⁵Óoqai Ánutuna ufa írimaru anaaseesa Ánutufa innaarúnai nímiraree quná minára asasammásee áfeesidaqa maaqímasee nári nifaaqa áuqimariqau. Misá nári nifaaqmaakára eedóo qímasee uréeaqa máridaqa minánnai nári nifaaqa áuqidara foora ímariqau. ⁶Saráqafa miqímaru anaaseefa márinau. Mifá narí afaaqi Abarahaamana ufara eedóo qímasee qiní úriqarara fee qímarinai. Ínnee miqímandee ámiqira óosana máreeqa sía óosana óosana ainainara rufíeeqa Saráqana áraamummaakai kámambíqa márifaranoo.

⁷Qínée Peetooroosa dóo ánaaseeuqara qíqa dóo maqee ánaasee nifaaqmaqkára qianáura. Ánutufa káqi márirana káqi nímidanoo aneenná ánaaqa faqa aneenná faqa mi-mariránaki máriafanoo minára aneenná ánaaqa amanná fee qímasee ámandakúsee miná faqa mária. Ínnee miqímasee ínneeqa nínaaqmaaka faqa márifanoo moo áinaina fannoo sía ínnee Ánutunara innaaru qírana ititánnoo.

**Andeeqára márira ákiaqara mandúfa
áminana ámiqira ufa kai narámia.**

⁸Mi-ufána átisaa maaqímminoo márifaqa qímannimianaura. Ínnee Yísuna ufa írimariasa aiqáma ainainara moodáa írifa máriani aiqámausa moodáanakí kai nímuqusa quandáaqa. Ínnee naríara naríara níkaqaafasaara foora nímuqusidaqa aiqámausa naríara naríara ruaqa. Ínnee naríara naríara fifímmasee reendeenámasee miqídaqa naríara naríara qimudáoo qímasee narí dadaaqí narí dadaaqiaqa.

⁹Mandóosana áminana sía quándakinana kafáa mandóosana ámia. Áqurararufa áminana sía kafáa quandáfi narí áquraraa. Mi-manda oosanná ákiaqara quándaki ámiqi ámiqirana kai ámia. Ánutufa ámiqi ámiqirana kai nímiraree qímasee ínnee nárama narí quqúsaki quqáseenoo ínnee miqí kai íqa ámiqi ámiqirana kai mandóosana nímirariasa nímiaqa. ¹⁰⁻¹¹Óoqeenáa tamummaqara fasiqausa ákara maaqímminoo máridanoo.

Faiqí moó fannoo máq mária máriranaki ámiqiranaki asasíranaki márianeer qímaseenoo dóo mi-fasiqáfa mandá nírana taikáseenoo únna taikáseenoo mandá márirana ámeesa uqúseenoo ámiqira márirannai ubeekánnoo. Miqínna fasiqafa asooáranara randámareenoo áfaqee fídanoo miqínnoo fídanoo ámiqirana paqúriannoo.

¹²Maqásaa fasiqa moó fannoo andeeqásee fímarifanoo Ánutufa narí áfu minásaa quqáseenoo rakísidanoo miná innaaruqírana maqee

maqee íridanoo máriannoo, mandóosana máree maríasara ámeesuqunnísaidanoo.

Tamummáqarausa ufa miqíminoo máridanoo.

¹³Qinée Peetooroosa kaifáa qímannimidaqa. Anée ámiqira máriranara minára rúmámmaree márainanoo yá fasiqa fee mandá márirana aní ámiannoo fee sía aní ámiannoo. ¹⁴Faiqí moó fannoo aní andeqárana ákiaqara aní mandáikamamaqáinanoo aní asasírafa firaafá máriannoo. Ínnee sía faiqíara rufíaaqa sía aiqáma ainainara ámandirinoo áindirí ráani.

¹⁵Ínnee maqee maqee ínneeqa nímuqusaki ásauku mundíranara náaquqainaqa miná maréeqee ínneeqa karaambáiqaikiaqa. Akaqáusa ínni innaarúnai ainainara asasammásee afeesimárianara iráifaqa ínnee fáasai Yísuna saqárikiranara deedaqammáqainnana misá qímannimiaqa. ¹⁶Sía raiqásee qímannimia, íreeda nímandakúsee qímannimia. Ínni nisakadiki ánukarafa kai máriani. Faiqí akaqáusa ínniara ásauku mundírana áfaqee maríasee qímasee mandúfa nimiséeqa ínni ámiqi márirana níndafamasee nisaurifaranoo. ¹⁷Ínnee mandóosana máree máriafaqa nárifanoo amanaikámmiannoo. Ánutufa eedó qínaqa ámiqira óosana ákiaqara fífau nárifanoo úriqaráannoo.

¹⁸Ásauku mundírafa narí uqanna ínniara kúqinau. Moodáa suanisaa moodáa karí kai aiqámausa mandóosanara kúqinau. Ínni nísauku qumáreeqeenoo Ánutufinnai quqáneera ámiqirafa maasá mandá fasiqa anaaseera kuqunnímaqanau. ¹⁹Mifá ásuku mundírafa miná afaaqa kuqufufanoo miná amana fannoo fíndifinoo káqi máriranaki fínoo kafáa miqóoqari óoqai kúqusa nimana rumbáranaki márunaki óoqureenoo Ánutuna ufa qímanniminau. ²⁰Óoqai Nooafa sípa firaaná áuqidanoo nammári ánianínnanara faiqí ánaasee minára faqa qímannimimarufaqa síammírímaríqau. Ánutufa faiqí ánaasee Nooana ufa iriséeqa mandóosana minníseeqa sípaki kéeqaaqeera nífeesusia dóo kooqí ititáseenoo nammárinnaí nárinau. Nammári nárusa nimana márunaki ásauku mundírafa kúqiranakiqari fíndifinoo óoquree qímanniminau. Nárú nammarifa dínni qísauku taikásee dínni ani qaaramoo marasée óodaa fasiqa anaasee asumu mara akoonnáí quqána.

²¹Nooafa sípaki asumu máriunara maasá faqa maqee kámuqoo miná amana kai amaana námmani marasée asumu máriaqee qídaqa. Sía fífau nammari máraanannai nifaaqaíndaraa qíkairi rukárafa ánoona máridanoo. Nammári máree maríana ánoona maaqímminoo máridanoo. Aneenná áakirana ámuqusa óokiqari Ánutunara kúqaa qíma afeekaikírafa kamasee nímirafa mifá ánoona máridanoo. Mifá kai kúqaa nammári máree maríafa máridanoo. Mifá kai Yísuna kúqiranakinaana fíndifunannai ínni asumu márirana nímidanoo. ²²Yísufa kúqiranakiqari fíndifinoo innaarúnai óorufinoo Ánutuna aaqá miná ásauku uqannáí

óoqu marifufanoo Ánutufa aiqáma innaarúnai narí qangiroouqa faqa Sadannana áfaanauqa faqa misá óosana óosana afeekauqa faqa maréeqeenoo Yísuna áramandunnai quqáqoofanoo márídanoo.

Óoqeenáa mandóosana minníseeqa fúka márirana máree maríafanoo.

4 ¹Ásauku mundírafa afaaqasáa aupúrarana narí apatasáa máranau. Ínnee miqíannee qímasee afeekaikámandee deedaqammásee máriaqa. Yísuna ufasáara nipatasáa nídafirana máreemariasa miqóoqari sía mandóosanna máree maríannai ubeekeefáranoo níkoqaina ámiqira aanai ubeekeefáranoo.

²Nipatasáa nídafirana nárúqooqari ínnee maa-maqánasaa márídaqa ínniqa nídira mandainaina fannoo sía ínni mara quqáannoo, Ánutuna írírará kai ínni maréeqee quqáni. ³Óoqai ínni márirafa maaqímmínoo márínau. Nári nifaaqa kooroo kooroo íranara faqa, faiqí ánaasee naríara naríara káaqa rírana faqa nammári námasee fúrufarimariana faqa faiqí ánaasee suqúfi mandá óosana máree maríana faqa moómoosa suqúfifaqa nammári néemariana faqa únnaqira ánutunara innaaru qímasee miná áuqusaa mandóosana máree maríana faqa ínnee mináúqaki kai indaarú maríqau. Dóo ínnee óoqaindari kísaaqasaa minakí kai máriusa maríafanoo dóo saaqa amanaikíqa maríafanoo maqee sía minakí máriaqa. ⁴Óoqai ínnee faqa misá faqa mandóosana qámgaanai áqufíqa máriusa maríafanoo dóo maqee sía misá faqa fuafaqá misá tautíqa áanooqíqa aasaandaana mandúfa ínni qímannimaqáidaqa. ⁵Kásooqaqee misá faqa Ánutuna áfusaa nári mandóosanara kooroomásee miná ákíqara márefaranoo. Ánutufa káqi máriasara faqa kúqirausara faqa ufa iriséeno raináranara deedaqammásee márídanoo.

⁶Minára kai ámiqira fasaasa ufa Yísufa kúqirausa qímannimisoofaqa íríqau. Mi-kuqiráusa káqi maaqóo márufanoo Ánutufa aiqáma faiqí ánaasee ímariandee kai ínoo rainánnímaqásoofaqa kúqíqau. Mi-kuqiráusa nimana Ánutufara foora náaru náaru máríranaki máriaqeera ámiqira fasaasa ufa qímanniminau.

Naríara naríara andeeqásee ríqa ínneeqa nimana kái dadaaqiaqa.

⁷Dóo aiqáma ainaina taikárafa adeedíranoo márídanoo. Ínnee maqee maqee Ánutunara innaaru qíraree qímasee ínneeqa nimanara irisáida kai fuaqa maqee maqee augarídaqa máriaqa. Ínnee sía miqíqa áaqara oosana máreeqa náqímasee Ánutunara innaaruqífáree. Sía amanaikífara.

⁸Aiqáma ámiqira ainaina úrinaaqararafa maafá márídanoo, sía nífaurunoo kai únna qímasee naríara naríara ruaqa, nísaukunoo dadaaqírana faqa nímuqusannai faqa naríara naríara ruaqa. Naríara naríara nímuqusirafa moómoo mandá óosana rafáaqafídanoo.

⁹Ínnee narí máaqaki narí máaqaki kéeqafi nárana suqásee naráree naráareemásaida náa. Ánaamuru faqa paqúrimandee miqí kai iaqa. Sía

aundurá rumbée márinana miqía aundurá idukínoo márinana miqía. ¹⁰Ánutufa áfaarinoo óosana óosana ainaina akoofásaikirana níminnana aqoónnana dadaaqianeera níminoo sía ínneeqára kai maqéeiaqeera níminoo. Ínnee Ánutufa níminari ainainnasaa ámiqira rakísiranara foora rakísidaqa náadu náadu níminna ainaina akoofásaikirana marasée minánnai niqoónausa dadaaqiaqa.

¹¹Amaana ufa qímannimimari fasiqafa Ánutuna ufa kái qímannimiani. Faiqí dadaaqímariasa Ánutufa níminari afeekanannai afeekaikámasee niqoónausa dadaaqiaqa. Miqínanoo aiqáma ainainiranaki ásauku mundírana Yísunannai Ánutuna amooqíra ainaina kambíqafuannoo aiqáma areenarafa faqa afeeka faqa náaru náaru márianinafa mináindi Yísunaindi kai máridanoo. Kúqaa.

**Yísuna ufamau fíranara ákiaqara aupúrarana
máreefandínna óosanara qímaqoofa.**

¹²Óo qiní qífaaqasáa qíqoondiuqa, qinée Peetooroosa qímannimidaqa. Ínnee Yísuna ufara aupúrarana máree maríasa sía taútiyaqa nánee moo mánda áinaina maasáki kambíqeenoo fee qímasee múnari mínari sía iaqa. ¹³Káqi asasa kái iaqa. Maasá ásauku mundírana aupúrarana náida qímina máraidee kai qímasee asasiaqa. Miqífanoo innaarúnaindari miná káaqa aréenarafa faqa kooroomámbinaqa maasá asasírana qumbiqárausa márianaura. ¹⁴Óo qiní qífaaqasáa qíqoondiuqa, qinée Peetooroosa qímannimidaqa. Ínnee Yísuna ufasáara aupúrarana máree maríasa asasiaqa káaqa aréenarana maraquana Ánutuna maraquana maasá náakinoo máridanoo fee qímasee asasiaqa. ¹⁵Yísuna áuqusaara aupúrarana nímiyaqa asasiaqa, mandóosana ákiaqara aupúrarana nímiranara eeráiriaqa. Ínnee Yísuna ufa írimariasa ínnikiqari sía moó fannoo fidíka ruqíasainanoo kúquani sándufa rukíarafa faqa sía máriani, úmmuarirafa faqa sía máriani, moosá mandáinainaki kéeqaranara ínnikiqari moó fannoo sía uqanna mi-mandoosanná marasée miná ákiaqara aupúrarana máraaqa. ¹⁶Ínnee Yísuna ufara aupúrarana maraséeqa sía minára nisaurúqa, Yísuna áuqu maasásaa márinara Ánutunara dúfi dúfi qiaqa.

¹⁷Ánutufa aiqámausa ufa írira aukwana dóo ani máridanoo. Ánutufa narí faiqi námu ufa náaree íriannoo. Íridanoo misá faqa aupúrarana nímiannoo. Miqí qímasee níminanoo Ánutuna ufara níkooqee marisa náqi fee íannoo fee firaaqóo uqanna misá ufa nímiannoo. ¹⁸Óoqeenáa tamummáqarasa ákara minára maaqímminoo máridanoo.

Andeeqára fasiqauqa nímeekamakida asumu máriranaki kéeqaidaqa, Ánutunara níkooqee marisa faqa mandóosana máreemariasa faqa náqi fee ifáree, firaaqóo mandáikifaranoo.

Tamummáqara fasiqa ufa miqí qímaqoofa máridanoo.

¹⁹Minára iriséeqa Ánutuna írirasasaa aupúrarana máree maríasa nári ámiqira máriranannai nári nifaaqa nári áuquqoo fásiqanasaa nári nifaaqa ámiqimasee quqásee márifaranoo. Ínni áuqufa óoqai qíma afeekaikámmaqoofa márifanoo dóo miqóo kai fúannoo sía rakéeiannoo.

Yísuna ufara suqímaríasasaa rakísirausa misá óosanara qímaqoo úfafa.

5 ¹Minára ínni amaana máqasaa rakísimariasaa qímannimidaqa. Qinée Peetooroosa amaana máqasaa rakísimarunausa márídaqa ínni qímannimidaqa. Qinée ásauku mundírana aupúrarana qeeqá qífunnai qáfaafanausa márídaqa, kásooqaqee innaarúnaindaraa káaqa qárafa akooroo ínaqa qinée faqa akaqána márararee qídaqa ínni qímannimidaqa. ²Ínnee amaana máqasaa rakísirausa faqa ámiqira asumu aandau rakísidara foora máríaqa Ánutufa ínnee faiqí ánaaseera asumu aandaure foora rakísiaqee qídanoo. Sía níkoo nikaamásee rakísinnimaqaaqa Ánutuna íriranamau kai asasammásee rakísinnimaqaaqa. Sía feefaurúara kai irisée mi-rakisira saikána máraaqa naundurákinaana dadaaqianée qímasee máraaqa.

³Ínnee amaana máqasaa rakísimaria fasiqausa sía ínneeqara úriqararausee qímasee fuki faakí qiaqa, ínnee fídaqa quandáfi íreedá kai faiqí ánaasee nífiqee andeeqáramau kai fuaqa. ⁴Ínnee miqímasee faiqí ánaasee rakísifanoo aandáura foora rakísirafa firaafá Yísufa innaarúnaindari akooroomáfinoo káaqa aréenara qafee ínni níkiqasaa quqásee nímiannoo sía aréenarafa taikáaninafa náaru náaru káqi máríaninafa.

⁵Miqí kai íqa ínnee kumaaráuqa faqa ínneeqa faiqí firaasá nímeemaanai miqí kai másee uréeaqa máríaqa. Ínnee aiqámausa óorudupi óorudupimáfinaqa qamunnara foora afisúsee máríaqa. Tamummáqarausa ákara minára maaqi qídanoo.

Ánutufa faiqí ánaasee nári nuqu uqéeree maríasa rafáaqafídanoo fifímariasaa adíafaairana faqa ámiqirana faqa nímidanoo.

⁶Tamummáqara fasiqa ufa miqínoo márínara ínnee minára irisée Ánutuna afeeka asauku ámeemaanai uréeaqa márifanoo narí áukuana qumuréenoo ínni uqéera úriqararanaki quqánnisáannoo. ⁷Mifá Ánutufa ínniara ámuqusímárfanoo rakísidanoo. Minára ínniqa aiqáma ainainara naundurákinaa ummaara ruffarana nimukée marína náindiri rée maríana mináuqa moodáanaki uqéereeqee Yísuna minásaa kai áqusaifanoo dadaaqíannoo.

⁸Ínnee ínneeqa nimanara irisée aufárida máríaqa ínni namuqáa Sadannafa káasau fainiara foora fíqu fáiqu ídanoo yánee nambíqaanau yánee nambíqaanau qídanoo. ⁹Aiqáma maqa maaqaki ínni niqoónausa Yísuna ufa írimariasaa moodáa karámmida aupúree máríafanoo. Minára irisée ínnee ínneeqa Yísuna saqárikamma mapukúsee márídaqa

Sadannafa árinaqa ititáidaqa máriaqa. ¹⁰Ínnee maaqóo maqásaa máridaqa káqikaaqoo nídafirafa máriannoo. Márifanoo káqi áfaarirana ákoofa Ánutufa ínni náaraidanoo narí náaru náaru káaqa aréenarana ásauku mundírana námufaqa narí námufaqa ínni nímiannoo. Ínnee maaqóo márifanoo mifá kai ínni ánoonáikamá nímaqaannoo mifá kai naunduráki mapukírana nimiséenoo afeeka faqa afeeka máaqa atuna fooqána nímiannoo. ¹¹Aiqáma afeeka rakísinnimaqarafa náaru náaru mináindi máriannoo. Kúqaa.

Átisaa nímandoo úfafa.

¹²Qiní ámiqira qíkaqafasaa Sirafanusafa dadaaqifaqa maa-kaqikaa akarána rúmannimaqeeqa. Ínnee Yísuna ufakí máriafaqa qinée qímannimidaqa nifeeqáraidadaqa, ínnee minakí máridaqa kúqaa Ánutuna áfaariranaki máriafanoo. Ínnee minakí mapukúfi kíkíqiaqa.

¹³Yísuna ufa írimariasa Babiroonia máqusa máriasa faqa maridaqa Ánutufa misá faqa rusandeesámumasee mároosa maa-papiqánaki ínni nímandaidaqa. Qiní qímaaku Marikoofa mifá faqa ínni nímandaidanoo. ¹⁴Ínnee Yísuna ufa írimariasa ímariandee narí ámooqee narí ámooqee iaqa.

Ínnee ásauku mundírana áraamuqmaaka faiqínámu ínni naundurái asooárafa máriani.